

det stemmer jo ogsaa ganske med, hvad der er Tilfældet i alle andre Lande og bliver det i stedse stigende Grad. Saa forstaaer jeg rigtignok ikke, hvorledes man fra et agrarisk Standpunkt netop kommer til at være imod det, som vi have vedtaget her oppe i dette Ting i Gaar. — Det ærede Medlem taler ofte om, at han er konservativ Landstingsmand. Fra et saadant Staae kan jeg forstaa, at man kunde have Betænkeligheder ved at gaa til disse store Udgifter, ikke mindst den konservative Side af Tinget under den nuværende politiske Situation, naar vi ikke faa Anvisning paa tilsvarende Indtægter. Men jo mere det altsaa er et Bevis paa, at vi have set bort fra den politiske Side af Sagen, des mere maatte jo netop det ærede Medlem være os taknemmelig for, at vi have lagt over paa Staten, hvad Kommunerne hidtil skulde bære. So større Ofret har været, des mere kunde vi have Krav paa det ærede Medlems Taknemmelighed — han, der altid taler de betrængte Kommuners Sag. Ja, jeg ved jo nok, at saadan er det Sød og Skik her i gamle Danmark, at man kan særdeles godt være enig om, at noget er rent galt, og at det maa forandres, — men aldrig saa snart begynder nogen at prøve paa at faa det forandret, førend det vælder op med Betænkeligheder, Indsigelser og Indvendinger fra alle Kanter. Man bringer rigtignok derved dem i en meget pinlig Situation, som gerne ville tage. Hensyn til ethvert berettiget Krav, hvorfra det kommer, og som tage for ramme Udbyr, naar der bliver flaget over de Byrder, der hvile paa Kommunerne i Djebliffet, og man svækker sine egne Klager derved efter min Mening.

En anden Sag er det naturligtvis, hvis det forholdt sig, som det ærede Medlem antydede men ikke rigtig turde komme frem med, at denne Lov ikke højner vort Skolevæsen. Men saaledes forholder det sig jo slet ikke. Foruden en Masse mindre og ingenlunde vigtige Punkter, — jeg skal saaledes nævne dette, at Udskrivningsretten i 13. Mars Maanederen jo i alt væsentlig vil blive ophævet til stor Glæde for samtlige Lærere — foruden en hel Del mindre væsentlige Punkter have vi jo paa selve Hovedpunktet, Kardinalpunktet, bundet en ganske overordentlig stor Gevinst ved at faa Børneantallet sat ned til 70 og 75. Det tror jeg, vi alle ville være enige om, er Hovedpunktet i en Skolereform, at vi faa mindre og mere ensartede Klasser. Jeg gad nok vidst, hvilke andre Foranstaltninger, det ærede Medlem kunde nævne, der kunde komme op ved Siden deraf. Jeg vil f. Eks. anfille det Tanke-

eksperiment: Vil det ærede Medlem have Hverdagskoler? Han faar ikke Tak af den store Del af Kommunernes Bøvere, hvis han vil forlange, at ældste Klasse skal gaa i Skole hver Dag om Sommeren. Jeg tror heller ikke, han vil være med til det. — Og jeg kunde nævne dette: Vilde det ærede Medlem have, at Loven skulde gaa ud paa andre indskrænkende Bestemmelser for Kommunerne i Retning af, at det skulde være saadan og saadan til større Beføstning og mindre Frihed i Valget? Jeg tænker heller ikke, det ærede Medlem vil det. Og det tør man vel nok gaa ud fra, at det ærede Medlem betragter en god elementær Undervisning som noget, der er alt andet end uproduktivt. Det er jo en saa god Kapital som noget og er dog en absolut Nødvendighed i Kampen for Eksistensen; den er mere værd end en ret betydelig Arb. Det er rent materielt set en Hjælp, som ikke skal blive skattet ringe af dem, som have Forstand derpaa. — Det gaar derfor efter min Mening paa ingen Maade an at stille det frem, som om vi kastede disse 1½ Million Kr. ud i en Vandbejsgrøft og fik ingen Ting for dem.

Men mon ikke i Virkeligheden det ærede Medlems Stilling er den — det blev ikke sagt, men Tavshed kan jo ogsaa undertiden være talende — at den Del af Pengene, der gaar til Lærernes Lønningforbedring, kunde være sparet. Jeg siger ikke, at det er det ærede Medlems Stilling, men jeg ser ikke nogen rigtig Grund under hans Fødder, hvis det ikke er Meningen, jeg ser ikke nogen rigtig Soliditet i Ræsonnementet, hvis det ikke ligger bagved. Og hvis det er det, der ligger bagved, saa forekommer det mig utægtelig, at det ærede Medlem ogsaa noget paa dette Punkt svækker sine Klager over Landbrugets fortrykte Stilling, thi Skolelærere ere jo ogsaa Jordbrugere. Ere Gjendommene sunnre i Verdi for andre, ere de det ogsaa for dem. Der er næppe nogen, der mere end de have Kanslighed, Beføstninger og Besværligheder ved Driften af deres Jord; de have jo deres Dag anvendt paa et helt andet Omraade. Det Plus, de have mere foruden Jorden, regnes jo efter Kapitalstatist, der er dalet mere end noget som helst andet sammenlignelsesvis og som bliver ved at dale. Det er desuden en Kendsgerning, at der desværre er mange Lærerefamilier rundt omkring i Landet, som ere komne paa den forkerte Side af Fallittens Rand, hvis deres Bo skulde opgøres, og der er mange, mange Hundrede Lærerefamilier, der hver Dag kæmpe en fortvilet Kamp for at holde sig oven Vand, som have Næringsforgerne tunge og knugende Tryk hvilende paa sig